
Raadsvergadering
28 maart 2013

Agendanummer

Onderwerp
Schetsontwerp transitie jeugdzorg

Steenbergen; 15 januari 2013

Aan de raad,

1. Inleiding

Het kabinet is voornemens het stelsel van de jeugdzorg te hervormen door alle verantwoordelijkheid voor de Jeugdzorg per 1 januari 2015 van het rijk en provincie over te hevelen naar gemeenten. De overheveling van taken wordt de *transitie* van jeugdzorg genoemd. Omdat de transitie gepaard gaat met een forse korting (15%) op het budget en het huidige stelsel niet volstaat voor adequate zorg en ondersteuning zal het oude stelsel voor jeugdzorg vervangen moeten worden door een efficiënter stelsel. Daarom noemen we het de *transformatie* van jeugdzorg. De kern van de (landelijke) trend is dat er meer geïnvesteerd moet worden in het versterken van de eigen kracht van gezinnen, het organiseren van de zorg rondom gezinnen in plaats van vroegtijdig doorverwijzen, beter afgestemde zorg, vernieuwende samenhangende zorgstructuur, vraaggerichte diensten van zorgaanbieders en investeren in de pedagogische omgeving. Deze transformatie is een grote operatie die, gelet op de complexiteit, grondig voorbereid moet worden.

De opgave om als gemeente verantwoordelijk te zijn voor de gehele jeugdzorg is te groot om als individuele gemeente aan te pakken. Vandaar dat er nauw samengewerkt wordt, zowel in regionaal als subregionaal verband. In de regio West-Brabant West zijn de negen¹ gemeenten al enige tijd enthousiast aan de slag met de voorbereidingen voor de transformatie jeugdzorg. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de diverse partners uit het werkveld en (een vertegenwoordiging van) ouders en jeugd. Op basis van een regionale visie is samen met (vertegenwoordigers) van ouders en jeugd en partners uit het jeugdveld een schets van het gewenste stelsel "Zorg voor Jeugd 2015" gemaakt. Omdat de schets richtinggevend en daarmee kaderstellend is voor de transitie Jeugdzorg leggen wij deze aan u voor.

2. Achtergrond

In 2009 is de Wet op de Jeugdzorg geëvalueerd, waaruit bleek dat de doelstellingen in beperkte mate worden behaald. Het kabinet Rutte-I heeft daarom besloten het jeugdzorgstelsel te hervormen door verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg over te hevelen van rijk en provincie naar de gemeenten, de zogenaamde *decentralisatie* van jeugdzorg. Gemeenten krijgen per 1 januari 2015 de volgende verantwoordelijkheden:

- Gespecialiseerde (provinciale) jeugdhulp
- Jeugd GGZ
- Jeugd met een licht verstandelijke beperking
- Jeugdbescherming
- Jeugdreclassering

---

1 Gemeente Bergen op Zoom, Etten-Leur, Halderberge, Moerdijk, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht en Zundert.

- Gesloten jeugdzorg

Visie op transitie jeugdzorg

In 2011 is met 18 gemeenten een visie² opgesteld hoe we de transitie jeugdzorg willen realiseren. In deze visie is opgenomen dat we het kind centraal stellen. We willen de “één gezin, één plan aanpak” doorvoeren om een sluitende ketenaanpak te realiseren wanneer er meer ondersteuning nodig is. Daarbij volgen we de natuurlijke wegen die onze ouders en jeugd hebben. We willen de transitie in gezamenlijkheid realiseren, maar zullen kiezen voor een efficiënte indeling van de regio om zoveel mogelijk ondersteunend te zijn aan de ouders en jeugd. Deze visie is opgenomen in de bijlagen en dient als onderlegger om de invoering van de transitie jeugdzorg subregionaal te realiseren.

3. Overwegingen

De invoering van de transitie realiseren we subregionaal. Gezamenlijk doorlopen we de stappen om in 2015 klaar te staan voor onze verantwoordelijkheid over de gehele jeugdzorg. Het proces om te komen tot de transitie jeugdzorg kent drie fases. De fase van het richten, het inrichten en het verrichten.

Richten

In 2011 en 2012 is gewerkt aan de richtinggevende fase. Uitgaande van de regionale visie is gewerkt aan een focus van het jeugdzorgstelsel en zijn er, samen met (vertegenwoordigers) van ouders en jeugd en partners uit het jeugdveld, strategische keuzes gemaakt. Eind augustus 2012 hebben twee dagen plaatsgevonden met de ambtenaren jeugd en deze partners die in het teken stonden van dromen over het nieuwe stelsel. De uitkomst van deze dromen hebben geleid tot een schetsontwerp en tekening van het toekomstig stelsel. Deze zijn in november nogmaals aan alle partners voorgelegd om feedback te geven. In deze consultatieronde bleken de partners enthousiast te zijn over de schets. De schets kwam op hoofdlijnen overeen met wat uit de transformatiedagen in de dromen is besproken. Na de consultatieronde is de schets verder aangescherpt. Op 15 januari j.l. hebben de colleges van de 9 gemeenten ingestemd met de schets (zie bijlage). Deze is op 18 januari in een gezamenlijk persmoment gepresenteerd en beschikbaar gekomen voor alle geïnteresseerden en betrokken partners via de website: www.voordejeugdwestbrabantwest.nl Opgemerkt moet worden dat de schets richtinggevend is. Mogelijk blijkt bij verschijning van de wet en de uitwerking van de inrichting dat deze nog aangescherpt dient te worden.

Inrichten

Komend jaar, 2013, zal in het teken staan van inrichten: het uitwerken en invullen van de schets. Op 15 januari 2013 hebben we ook ingestemd met de bestuursopdracht “De inrichting van het stelsel Zorg voor Jeugd 2015”. Met deze bestuursopdracht wordt invulling gegeven aan vragen als “Wat zijn de consequenties van het gekozen stelsel?”. “Hoe ziet de organisatie van de uitvoering eruit?”. “Hoe wordt er invulling gegeven aan strategie, cultuur, mensen, middelen en de sturing van de organisatie(s)”. Het resultaat van deze fase zullen concrete uitwerkingen zijn van onderdelen van de schets. Ook deze resultaten zullen we te zijner tijd met u delen.

Verrichten

In 2014 zullen we de gekozen richtingen en onderdelen verder uitwerken en waar mogelijk al invoeren. We willen deze fase gaan gebruiken om alvast met onderdelen aan de slag te gaan om ze zo veel mogelijk te testen en te verfijnen.

Samenhang met andere decentralisaties.

De transitie jeugdzorg beperkt zich niet alleen tot een structurele verandering in de verantwoordelijkheid en organisatie van de jeugdzorg, het gaat verder. Het vraagt om een transformatie in denken en doen. Het is een cultuurromslag die gericht is op het vraaggerichte, de eigen kracht, een gezamenlijke verantwoordelijkheid en de versterking van het normale leven.

² Regionale visie op de transformatie van de zorg voor jeugd; West-Brabant, een prettige en gezonde omgeving om op te groeien; 13-12-2011

Deze cultuuromslag is niet uniek voor de transitie van de jeugdzorg. Ook de transitie AWBZ, de participatiewet en indirect ook het passend onderwijs vragen een cultuuromslag. Deze transities dragen bij aan verandering van het sociale domein. U zult op een later tijdstip worden geïnformeerd hoe we als gemeente de veranderingen in het sociale domein in samenhang oppakken.

4. Middelen

Gemeenten ontvangen sinds 2012 een decentralisatie-uitkering uit het gemeentefonds voor invoeringskosten decentralisatie jeugdzorg. Voor onze gemeente is hiervoor in 2013 € 26.398 beschikbaar. Per 2015 ontvangen gemeenten structureel middelen als uitvoeringskosten voor jeugdzorg. Met de subregio is, net als in 2012, afgesproken 25% van de decentralisatie-uitkering uit het gemeentefonds voor invoeringskosten decentralisatie jeugdzorg in te zetten als subregionaal werkbudget voor de uitvoering van de bestuursopdracht 2013. Voor de gemeente Steenberghe is dit € 6.599,50. Voor het resterende budget is nog geen bestemming, hiervoor wachten we de ontwikkelingen van het inrichten in 2013 af.

5. Risico's

In de aanloop naar de implementatie van jeugdzorg kunnen de volgende risico's zich voordoen:

- Financieel uitgangspunt is dat de transformatie binnen het rijksbudget wordt uitgevoerd, dit kan alleen als we echt transformeren.
- Samenwerking op subregionaal niveau kan versterkend en vertragend werken.
- Het beleidsterrein van de jeugdzorg is voor gemeenten relatief onbekend. Hierdoor kunnen op de volgende thema's risico's ontstaan die nader in beeld gebracht moeten worden: kennis en ervaring, schaalgrootte, continuïteit, monopolies en keuzevrijheid, aanpak van 18-plus jeugdigen, bezuinigingen, kwetsbaarheid van instituten en weerstand tegen verandering.
- De datum van de transformatie jeugdzorg staat vast. Er is een lange voorbereidingstijd, maar de complexiteit van het dossier en de relatieve onwetendheid van gemeenten is een valkuil. Daarom is het van belang het project voortvarend op te pakken en in ontwikkeling te blijven.
- De mogelijkheid bestaat dat de wet- en regelgeving vanuit het ministerie vertraging oploopt. Om te zorgen dat dit risico zo beperkt mogelijk blijft zal vanuit het project elke ontwikkeling op de voet gevolgd worden en wordt er getracht zo adequaat mogelijk in te spelen op hoofdlijnen die reeds bekend zijn.
- Provincie Noord-Brabant is genooddacht om op dit moment al bezuinigingen door te voeren; het risico bestaat dat een deel van het aanbod en de deskundigheid al voor 2015 is wegbezuinigd.
- De stelselwijziging vraagt veel van professionals en organisaties, mogelijk ontstaat er weerstand bij implementatie mede door de verschillende belangen.
- De concept Jeugdwet is op 18 juli 2012 gepresenteerd. Toch bestaat er nog onduidelijkheid over de definitieve invulling en financiële consequenties. Hoe later duidelijkheid geboden wordt hoe moeilijker het wordt om tot een concreet en passend plan van aanpak te komen. Dat maakt het proces zeer kwetsbaar.
- Om de risico's te kunnen beheersen is voortdurend kennisverbreding nodig en wordt er van bestuurders en ambtenaren gevraagd om de ontwikkelingen voortdurend te volgen. Als bestuurders en ambtenaren volgen we de ontwikkelingen voortdurend. We hebben contact met de verantwoordelijken binnen de provincie en zorgen dat we de informatie vanuit het rijk en de VNG zo snel mogelijk kunnen toepassen.

6. Communicatie/Aanpak

In 2011 en 2012 en zo ook in de komende jaren worden (vertegenwoordigers van) ouders en jeugd en partners continu actief betrokken, we willen deze transformatie samen met hen realiseren. Op 18 januari is er breed aandacht in de pers geweest en is het filmpje van de schets gelanceerd welke kort en krachtig de richting weergeeft. Alle communicatie-uitingen zijn ook te vinden op:

www.voordejeugdwestbrabantwest.nl. Via deze website zullen we ook periodiek een nieuwsbrief uit gaan geven om betrokkenen op de hoogte te houden van de stappen die we zetten.

Externe ondersteuning

Communicatieadviseurs van de gemeenten Etten-Leur, Halderberge Moerdijk en Roosendaal vormen de werkgroep Communicatie, die de subregio West-Brabant West adviseert over communicatievraagstukken die betrekking hebben op de decentralisatie van de jeugdzorg. Naast de werkgroep communicatie hebben we ook ondersteuning van een werkgroep met financiële en inkoopexperts. En worden we bijgestaan door een werkgroep van griffiers om de processen om u als gemeenteraad te informeren ook in gezamenlijkheid op te kunnen pakken. Iedere gemeente in de subregio levert een of meerdere experts die in een werkgroep zitten, onze griffier is bereid om ondersteuning te geven in de werkgroep van griffiers.

7. Voorstel

In te stemmen met de voorliggende schets voor het stelsel Zorg voor jeugd als inhoudelijk kader voor de verdere subregionale uitwerking van de transitie jeugdzorg.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Steenbergen,

de secretaris

de burgemeester

mr. J.M.W.H. Leloux

drs. S.C.C.M. Bolten